

Domov>Zakonodaja in sodna praksa>Nacionalno pravo

Nacionalno pravo

Poljska

Na tej strani so na voljo informacije o pravnem sistemu na Poljskem.

Poljska je republika z demokratično obliko vladavine. Zakonodajno pristojnost ima parlament, ki ga sestavljata spodnji dom – **Sejm** – in zgornji dom – **Senate**. Izvršilno oblast imata **predsednik Republike Poljske (Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej)** in **svet ministrov (Rada Ministrów)**. Sodno oblast imajo sodišča in razsodišča.

Poljski pravni sistem temelji na kontinentalnem pravem sistemu (**tradicija civilnega prava**). Redna sodišča na Poljskem so **prizivna sodišča (sądy apelacyjne)**, **okrajna sodišča (okreg)(sądy okręgowe)** in **okrožna sodišča (rejon)(sądy rejonowe)**. Pristojna so za obravnavanje zadev na področju kazenskega prava, civilnega prava, družinskega prava, delovnega prava in zadev socialnega zavarovanja.

Višje upravno sodišče (Naczelny Sąd Administracyjny) je del **upravnega sodstva**, ki ima sodni nadzor nad javno upravo.

Vrhovno sodišče (Sąd Najwyższy) je najvišji osrednji sodni organ v Republiki Poljski in je tako najvišje prizivno sodišče. Glavne pristojnosti Vrhovnega sodišča so sojenje (tako kot je to glavna pristojnost rednih, upravnih in vojaških sodišč), obravnavanje kasacijskih pravnih sredstev kot oblik izrednih pravnih sredstev in sprejemanje odločitev o razlagi zakonodaje.

Ustavno sodišče (Trybunał Konstytucyjny) je organ sodne oblasti. Pristojno je za odločanje:

- o skladnosti izdanih zakonov z Ustavo,
- o sporih glede pristojnosti med organi osrednje uprave,
- o skladnosti ciljev in dejavnosti političnih strank z Ustavo,
- o ustavnih pritožbah, ki jih vložijo državljani.

Angleška različica Zakona o Ustavnem sodišču in ostali zakoni s tega področja so na voljo na spletni strani [poljskega Ustavnega sodišča](#).

Pravni viri

Viri poljske zakonodaje so Ustava, zakoni, ratificirane mednarodne pogodbe in drugi predpisi. Ustava je najpomembnejši vir poljske zakonodaje. Vsebuje določbe o poljskem pravem sistemu, organizaciji institucij, pravosodnem sistemu in lokalnih organih. Določa tudi politične svoboščine in pravice. Trenutno veljavna Ustava je bila sprejeta leta 1997. Besedilo poljske Ustave je dostopno na spletni strani [spodnjega doma poljskega parlamenta \(Sejm\)](#) v poljščini, angleščini, nemščini, francoščini in ruščini.

Vrste pravnih aktov – opis

Zakoni (ustawy) so splošno zavezujoči pravni akti, ki urejajo pomembna vprašanja. Vsako vprašanje je lahko predmet zakona. V nekaterih primerih Ustava nalaga obveznost, da je treba določene zadeve urediti z zakonom, na primer proračun ali pravni status državljanov.

Glede na poljsko Ustavo mora nekatere **mednarodne pogodbe (umowy międzynarodowe)** pred ratifikacijo z zakonom potrditi parlament in podpisati predsednik; med drugim gre za zadeve kot so zavezništvo, politične ali vojaške sporazume, svoboščine, pravice in dolžnosti državljanov, članstvo v mednarodnih organizacijah ter druge zadeve, ki jih določa Ustava.

Druge predpise (rozporządzenia) izdajajo vladni organi, ki so navedeni v Ustavi, in sicer na področjih, kot jih določa zakon.

Svet ministrov je pristojen za izdajo **resolucij (uchwały)** notranje narave, ki so zavezujoče samo za organizacijske enote, podrejene instituciji, ki je resolucijo izdala; te ne morejo biti pravna podlaga za odločitve v zvezi z državljani, pravnimi osebami in drugimi subjekti.

Organi lokalne samouprave in lokalni organi uprave lahko na podlagi zakona sprejemajo **lokalne predpise (akty prawa miejscowego)**, ki veljajo na njihovem področju pristojnosti.

Hierarhija predpisov

Ustava je prvi vir poljske zakonodaje. Ostali predpisi v hierarhiji poljske Ustave so: ratificirane mednarodne pogodbe, uredbe, direktive, odločbe in sklepi Evropske unije, zakoni, odloki in pravni akti lokalne samouprave.

Institucionalni okvir**Institucije, pristojne za sprejemanje predpisov**

Zakonodajne pristojnosti izvajata spodnji in zgornji dom **poljskega parlamenta**. Člani parlamenta se volijo za **dobo štirih let**. Zakonodajno iniciativo imajo poslanci zgornjega doma, predsednik Republike Poljske in svet ministrov. Zakonodajno iniciativo ima tudi skupina **vsaj 100 000 državljanov**, ki lahko volijo predstavnike spodnjega doma.

Sejm razpravlja o predlogih zakona v treh obravnavah. Ko spodnji in zgornji dom sprejmeta predlog zakona, je poslan predsedniku v podpis. Preden predsednik podpiše predlog zakona, ga lahko pošlje Ustavnemu sodišču, da odloča o njegovi skladnosti z Ustavo.

Svet ministrov zagotavlja izvajanje **zakonov**, izdaja **predpise**, sklepa **mednarodne pogodbe, ki jih je treba ratificirati**, ter sprejema **ostale mednarodne sporazume** ali od njih odstopi.

Postopek odločanja**Začetek**

Predlog zakona lahko predložijo poslanci, predstavniki zgornjega doma, predsednik republike, svet ministrov in skupina vsaj 100 000 državljanov, ki lahko volijo predstavnike spodnjega doma.

V večini primerov predloge zakonov predloži svet ministrov ali poslanci.

Predlog zakona skupaj z utemeljitvijo je treba predložiti **predsedniku spodnjega doma (Marszałek Sejmu)**, ki ga posreduje predsedniku republike, zgornjemu domu in predsedniku sveta ministrov (predsedniku vlade).

Razprava

Spodnji dom razpravlja o predlogih zakona v treh obravnavah. Predloge zakonov proučijo tudi specializirane komisije obeh domov.

Sprejetje

Zgornji dom mora **predlog zakona v tridesetih dneh** sprejeti brez amandmajev, sprejeti amandmaje ali se odločiti o njegovi zavrnitvi. **Spodnji dom** lahko zavrne amandmaje zgornjega doma samo z absolutno večino glasov in če je navzoča vsaj polovica zakonskega števila poslancev.

Razglasitev

Po koncu postopkov v zgornjem in spodnjem domu mora predsednik spodnjega doma sprejet predlog zakona predložiti predsedniku v podpis. Predsednik republike mora podpisati predlog zakona v enaindvajsetih dneh od njegove predložitve in ukazati njegovo razglasitev v Uradnem listu Republike Poljske (Dziennik Ustaw). Zakon stopi v veljavo štirinajst dni po objavi. Datum **začetka veljavnosti** se lahko določi tudi v besedilu zakona. V skladu s poljskim pravnim sistemom lahko zakon razveljavi le drug zakon. Datum, ko zakon ali drug predpis preneha veljati, mora biti naveden v besedilu zakona ali drugega predpisa.

Pravne zbirke podatkov

Pravne akte od leta 1918 naprej lahko najdete na spletni strani [poljske pravne zbirke \(Sejm\)](#) skupaj s seznamom teh aktov.

Dostop do zbirke podatkov je **brezplačen**.

Zadnja posodobitev: 01/02/2024

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.